

Balkongodling-till nytta och lyst

En balkong inbäddad med växter och doftande kryddor. Ett uterum att avnjuta morgonkaffet i, att gona sig i solen eller invänta skymningstimmen i om kvällen, kanske med ett glas svalt, vitt vin eller något annat läskande i glaset. En omöjlig dröm? Inte alls.

Att odla och vistas på balkongen har blivit inne. För att resultatet ska bli lyckat handlar det om att tänka smått och planera noga. Och att se i alla riktningar. Högt och lågt. Vertikalt och horisontalt. Många älskar blommor, andra vill ha något matnyttigt i sina krukor och lådor. Det skall vara lättskött och enkelt att odla.

En balkong med klättrväxter ger ett ombonat intryck.

-Passionsblomma och klematis passar bra i öst-söderläge och planteras djupt i inte alltför grunda krukor med lekakulor i botten eller vattenhållande kristaller som blandas med jorden, säger Karåla Dalbom, diplomerad trädgårdsmästare i Älvsjö.

Samtidigt slår hon ett slag för ampeln. Som hängväxt passar både revande jordgubbar och månadssmultron bra, såväl i amplar som lådor. Silvernjurvinda, med sitt hängande "hår", hängpelargon är andra växter som gör sig bra i amplar, kanske i komposition med en ståtlig vävare. Den alltmer populära murgrönan ger både volym och grönska, vill ha jämn fuktighet och låter sig väl blandas med vita penséer eller vita kosmos och fungerar i alla väderstreck. Snöflingeblomma och brudslöja fungerar även som hängväxter och är lätta att komponera med andra växter. Ampeln bör sättas i ögonhöjd som gör det lätt att vattna. Här kommer de vanliga s-krokarna väl till pass.

Krukor, oavsett i vilket material de är tillverkade, ska ha ett hål i botten för avrinning, och lekakulor i botten för dränering. Luftfickor bildas kring kulorna och gör att jorden tillgodogör sig vatten bättre. (Numera finns jord att köpa med lekakulor i.)

Ju större kruka desto bättre resultat. Små krukor gör att jorden lättare torkar ut. Vilket material krukorna ska ha är en smaksak. Bra att tänka på är att de inte får bli för tunga att hantera. Leran är av tradition det material som harmoniskt samverkar med växter. Glaserade lerkrukor är dekorativa och spännande att plantera i med sina olika färger. Men det finns lättare material att ta till. Ny på marknaden är en kruka som är gjord av EPP, ett expanderat propylen. Materialet andas samtidigt som det isolerar växternas rotsystem. Krukan är lätt, isolerar mot kyla och hetta och håller fuktigheten. Korgar, välgjorda och kraftiga med innerkappa av plast med hål i, ger fräschör till uterummet, även om de inte är så hållbara i längden.

Jorden ska vara anpassad till krukodling. Torv i jorden är för kompakt, kräver mycket skötsel och påskyndar uttorkning. Gödsel är ett måste. Flytande näring gör trötta jordar pigga. En trevlig vattenkanna är både praktisk och dekorativ att ha till hands.

Pelargon är klassiska kruk- och lådväxter. De finns i ett otal färger och sorter, de är vackra och kan överleva torka och en viss vanvård. Doftpelargon har små blommor men en underbar doft. Den romantiska aklejan i vitt, rosa, lila och ljusblått är lättodlad men kortlivad och varar inte hela sommaren. Arrangerad tillsammans med passionsblomma och murgröna är den en fröjd för ögat. Lavendel, med sin fantastiska doft och färg, är hårdig och blommar länge. Den drar till sig fjärilar och humlor. Margeriter, miniros, krasse och bougainvillea är andra klassiska växter att fylla lådor och krukor med.

För den som vill ha något matnyttigare i krukorna passar både chilifrukt, paprika och tomater bra. Tomater och paprika kräver värme och sol och bör stå i skyddat söderläge. Tomater ska "tjuvas", dvs. alla skott i bladvecken ska bort så att ingen kraft går förlorad, om de inte redan är det när man köper dem. Bäst att fråga i affären. Att insupa den varma doften av en nyplöckad, egenodlad tomat och sedan ta en rejäl tugga är en ren njutning.

Kryddor är lättodlade och förhöjer trivselen på balkongen och i köket. Ett arrangemang av persilja, gräslök, salvia, timjan och rosmarin ger lön för mödan. Vill man kan man sticka i några skott av ringblomma och krasse. Krasseens blommor och ringblommornas kronblad är utsökta i en sommarsallad.

Text: Ingrid Eiritz